

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון רק עם ואצאפ!

אפשר!! וכדאי!!
מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

זול פון

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
רח' פינס 9 ירושלים | zolphone.co.il

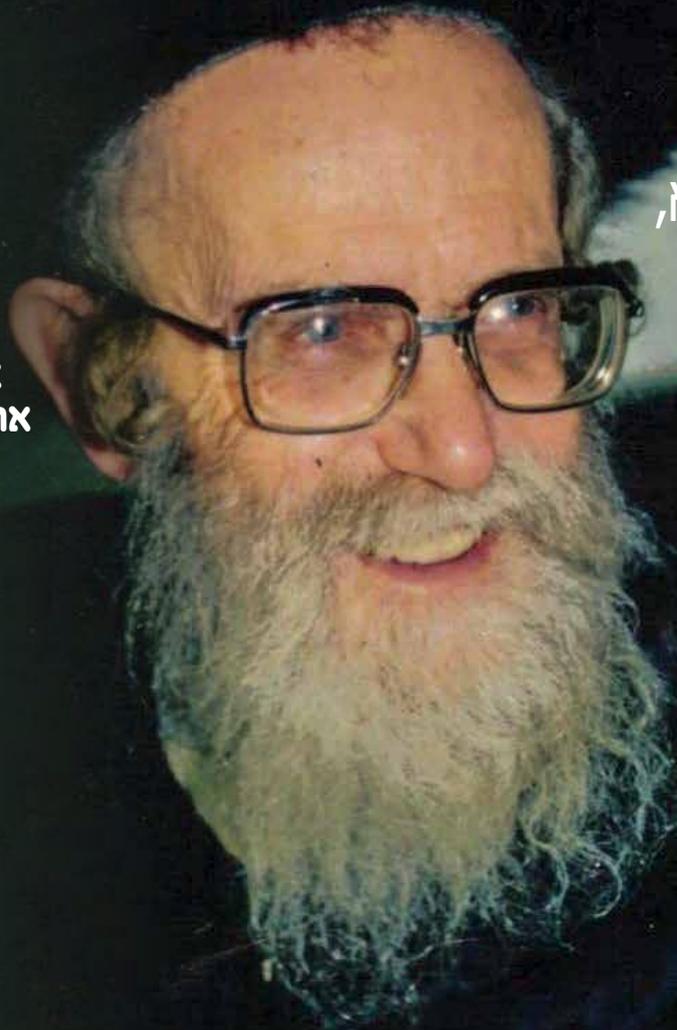
6 כמה שיותר בכמה שפחות?
שאלת השבוע

4 כל אחד והפעקאלע שלו
שיחת חברים

8 אתה לא בוחר הנהגה, אתה בוחר פוליטיקאים
אישית, צבי יחזקאלי

14 לנצח בקלילות
התוועדות עם הרב עדין אבן ישראל

2 לנוח מלשאל למה
אלומה לב

"במשך שנים לא ידעתי מי היה אותו יהודי מופלא, עד שראיתי תמונה של ר' מוישה בעיתון, וזיהיתי

שזה האיש ששינה את חיי

עמוד 10

דירת 4 חד'
עם מרפסת וחניה פרטית

החל מ- 1,120,000 ₪

* הפרויקט פתוח לציבור הרחב

באמונה 1-700-500-555
www.bemuna.co.il

כרמי גת, הבית של הסרוגים!

אלומה נחמה לב | ALLUMA@GMAIL.COM

מה ה' שואל מעמך

היתה לי שיחה עם מישהו שבדיוק התחיל תפקיד חדש, עם כל מה שהתחלות קשות מקפלות בתוכן. הוא הרגיש אבוד. הוא שאל אותי: מה בעצם ה' רוצה ממני? ואני, שאהבת לפעמים להסתכל על הדברים הפוך, עניתי לו שזו שאלה שלא בטוח שנצליח להבין, אולי במקום זה נשאל את עצמנו מה אנחנו רוצים ממנו.

להבין את ריבונו של עולם, זה דבר שהרבה אנשים מנסים. אבל זה כמו להכניס ים, שמשתרע מאופק עד אופק, לתוך בקבוק. מאבדים את כל האוויר מסביב, האינסוף והעומק, ואפילו את האפשרות לטבוע. כשיש נושאים נפשיים שבהם אנחנו לא מבינים מה רוצים מאיתנו, ופורשים ידיים בחוסר אונים, יהיה הרבה יותר יעיל לבדוק מה אנחנו רוצים שם, במקום לשבת זמן ארוך כל כך ולנסות לפצח את המטרה. הרבי מלובביץ ענה לאישה ששאלה כיצד תוכל לדעת מה רצון ה' ממנה: "ה' מדבר ישר לנשמתה (מזה נופלים לה החלטות טובות)" ("פתקים משולחנו של הרבי"). כשהנשמה רוצה משהו, באופן הפוך ופלאי, זה גם מה שרוצים מהנשמה. וככל שאנחנו מנקים את הנשמה ממה שחוסם ומעכיר את הטוב, ודאי שהרצונות שלנו בהירים יותר, מקושרים יותר אל מקור הטוב. מה ה' שואל מעמך - בעצם, מה אתה שואל ממנו? זה כבר קצה חוט לתשובה.

לנוח מלשאל למה

כולנו חכמים, נבונים, מבינים ומנתחים שיודעים להבין בדיוק מהו המניע הנפשי של כל פעולה. אבל לא הכל נכנס בנוסחאות, ובטח שלא נפש האדם. ימימה ע"ה הנחתה את הלומדות באופן ברור ופשוט לא לנתח, לא לחטט ("המחטטות - על אחריותן"), לא לשאול למה. היא מבקשת שהנפש והלב ינוחו מלשאל למה, כי זה משורש העומס, אותו צורך להסתכל על כל דבר שקורה או לא קורה, ולשאל למה. זו שאלה שבאה מלבנים ומעידה על כך שאנחנו לא מקבלים את מציאות חיינו כפי שהיא. הנושאים החיצוניים, שאותם אנחנו מנסים להבין ולפצח, הם רק חיצוניים, הצורך לשאול למה הוא עמוק יותר, ולעתים מעיד על כך שבמקום להתקדם אנחנו מעדיפים להישאר בשאלה. כל כך הרבה פעמים אנחנו משהים את העשייה עד שנבין את המניע הנפשי, ובינתיים החיים מתקדמים והעשייה נעצרת.

ודווקא כשנחמים מלשאל למה, ומקבלים שככה זה וככה המציאות שה' קבע, ואנחנו צריכים לפעול ולנווט בתוך המציאות הזו, דווקא שם מתגלות לפעמים התשובות, "אז על מקומך כולך תהיי שוקטת, עד שתביני מאור, והנה שקט בקרבה" (ימימה). הצורך לשאול למה מבזבז לנו המון אנרגיה וכוחות, וכשמפסיקים להתנגד למציאות, מתגלות הבנות ותשובות ודרכים ללכת בהן. אנחנו שואלים למה כשאנחנו הולכים בדרך מסוימת ולא מצליחים להגיע ברגע הראשון. והפתרון הפשוט לזה הוא לא לחטט למה לא הגענו ואולי הדרך מוטעית, הפתרון הפשוט הוא לשנס מותניים ולנסות שוב. אפשר לשאול שאלות מכוונות, אבל לא להיתקע רק בשאלות ובחשיבה בזמן שצריך לעשות פעולה. ובכלל, אני חושבת שסוד ההתקדמות הוא מינון נכון בין הבנה לבין פעולה. ההבנה שנשענת על מה שהיה בעבר, משולבת בעשייה בהווה, ושתייהן יחד מקדמות אותנו אל העתיד.

משאלת הלב המזוקקת

באחד הימים בער בי לעשות סיכוב עם הרכב ליד חנויות, ליד מאכלים, ליד יציאה מהשגרה. דברים שהיו מיותרים לי באותו רגע. הבנתי: יש לי הכל, אבל אין לי חידוש. ואותו אני רוצה להשיג דרך כל חלונות הראווה הקורצים והמבטיחים. ובשניה שהבנתי שאין לי חידוש, רק מעצם ההבנה מה היה חסר לי, הרגשתי מתחדשת, התמקדתי במה שבאמת הייתי צריכה לעשות.

למילים יש הרבה מאוד כוח, וכשיודעים להגדיר את החיסרון, קל להגדיר את המטרה. כשאני נתקלת בשאלת "מה ה' רוצה מעמך" בכל מיני נושאים שבהם אני לא מבינה מה הסיפור כרגע, אני מנסה לשאול את עצמי מה אני הייתי רוצה בנושא הזה, ולהגדיר את משאלת הלב שלי בצורה בהירה ומזוקקת, עם כמה שפחות מילים ותיאורים. הגדרה נקיה שיש בכוחה להיות חץ מדויק שלוח, שיועד לכוון את עצמו ישר למטרה.

תכסיסי מלכות

משה שילת

ידועים דברי הבעל שם טוב על דברי חז"ל: "הקורא את המגילה למפרע לא יצא", שיש לקרוא את המגילה כדבר שקורה היום ולא כאירוע מן העבר - "למפרע". הרבי מליובאוויטש הרבה לעסוק ברלוונטיות של המגילה. מכל פסוק במגילה ניתן ללמוד תילי תילים של הוראות עבודת ה', נטעם כעת שלוש נקודות מהנהגתה של אסתר לביטול הגזירה.

א. השתדלות היא הטפל

אסתר רוצה למצוא חן בעיני אחשוורוש ולבקשו לבטל את הגזירה. היא מתכננת לסכן את חייה ולהיכנס לחצר הפנימית ללא הזמנה, ואיך היא מתכננת? בצום של שלושה ימים. איך היא תיראה אחרי צום ארוך שכזה, איך היא תמצא חן בעיני אחשוורוש הרגיל לנשים ממורקת? ואם אין עניין לפעול לפי דרך הטבע, אז למה בכלל לגשת אליו?

האמת היא שאסתר הבינה שהגזירה לא קשורה בכלל לאחשוורוש ולהמן! הם לא הנושא. כשיש גזירה על עם ישראל, צריך לחזור בתשובה בצום ובתחנונים. אפילו אסתר, הנמצאת במקודק ההתרחשות, איננה עסוקה בדיפלומטיה אלא בתפילות. רק לאחר ההשתדלות הרוחנית מגיע תורה של מעט השתדלות אצל המלך, אבל גם אז אין לסמוך עליה או להפוך אותה לעיקר.

כמו ארנק, המסוגל להכיל כסף אך אין לו חשיבות משל עצמו, כך גם ההשתדלות היא כלי לישועת ה', כלי ותו לא. מסיבה זו ההשתדלות יכולה להיות גם חלקית.

ב. לעורר את מידת הניצחון של המלך

למה אסתר לא זועקת ישירות אל המלך? בשביל מה היא מזמינה אותו למשתה ושוב שותקת? ומדוע המן מוזמן?

אסתר רוצה להבעיר את אחשוורוש. היא רוצה להראות לו לאיזה מעמד מאיים טיפס המן, עד שהמלכה מזמינה אותו למשתה עם המלך, ולעורר באחשוורוש סימני שאלה. כשהיא רואה שהמסר לא נקלט, היא מזמינה את שניהם למשתה נוסף. היא תדבר רק לאחר שאחשוורוש ישים לב בעצמו שמהו עם השר הזה נהיה מטורף. במשתה השני אסתר תוקפת את המן רק לאחר שאחשוורוש רותח.

טמונה כאן הוראה מפתיעה בעבודת ה': כשהמצב מול היצר הרע (המן) קשה, יהודי פונה במר נפשו לקדוש ברוך הוא (אחשוורוש) ואומר לו: "ראה! הוא נהיה כמוך (ח'ו), היצר הרע הזה שולט ללא מעצורים! אני מזמין את שניכם למשתה, חסר אונים, בשביל להמחיש את האבסורד!". ואז הקדוש ברוך הוא מתמלא בכעס על כוחות הרוע ומוריד אותם מממשלתם.

ג. עם עמלק לא מתווכחים

כשאסתר סוף סוף מדברת, היא לא טורחת להתמודד עם טענותיו של המן! הוא קיטר: "ישנו עם מפורז ומפורד, ואת דתי המלך אינם עושים" ועוד טענות משונות שחז"ל מספרים לנו עליהן, מדוע אסתר לא מפריכה את הטענות ומשכנעת את אחשוורוש בצדקת עם ישראל? למה היא בוחרת רק לומר שהיא חלק מעם ישראל אבל לא מסבירה את הייחודיות של העם הזה?

מכאן למדים שכשמתמודדים עם טענות מופרכות והזויות מוטב שלא להתעסק איתן בכלל. אסתר אומרת לאחשוורוש בעצם כך: "שמעת את טענות המן על עם ישראל? השתכנעת מהן? אז רק תדע שאני חלק מהעם הזה. אותי אתה מכיר ואותי אתה אוהב; אתה יודע כמה אני מיוחדת, אותי בחרת מכל הנערות שהגיעו אליך ממאה עשרים ושבע מדינות, וזהו! כל הסבר נוסף מיותר. טענות המן לא ראויות ליחס, הכל אצלו מתחיל משנאה תהומית ולא הגיונית של זרע עמלק, שאותו ואת טענותיו צריך רק למחות.

גם כשיהודי נתקף בטענות פנימיות של היצר שמקורן מעמלק הפנימי כמו קרירות, ספקות באמונה וכדומה עליו לנהוג בצורה דומה.

וליהודים תהיה אורה ושמחה. פורים שמח!

פרס מציל חיים

הגרלת הפרסים השנתית
של 'עזר מציון'

החיים שלי, הפרס שלך!

תגרים
זוכים

בוחרים
פרסים

תורמים
ורוכשים
כרטיסים

לחוברת הפרסים המלאה ולהשתתפות במבצע

www.ami.org.il | *2236

ההגרלות יתקיימו בין התאריכים ד' אדר ב' תשע"ט (11-13.3.19)

ההגרלה נערכת בהתאם להוראות הרווחה המיוחדת לפי חוק הענישים התשל"ד (1977).
את תקנון ההגרלה ניתן להשיג אצל: ר"ח יהודה פרינ, רח' מוטה גור 12 גבעת שמואל /אאו ע"ד אסתי היימן רח' הרב רבינוב 5 ב"ב.
ההשתתפות אסורה על עובדי "עזר מציון" ובני משפחותיהם.

עזר
מציון
מערך
תמיכה
רפואית

2/אחרי 2 חיים.

שיחת חברים

עם מיני יוספי

רבן מאור נפוך - פאדיתור! אז
 זר אבא שלו רוצה להתפאר? הוא
 ניסה להיות מרעניין, ואמר שהוא
 ילך לשאול את רבי משה פיינשטיין

להתעורר לפני השינה

שהוא ניהל את המוסדות של חסידות באבוב, רצו עליו חובות כבדים. פעם אחת הוא התקשר לאחד מידידיו שלא היה מעדת החסידים, כדי לבקש ממנו עזרה בעניין של צדקה. אותו גביר אמר לרבי נפתלי: "רבי, אל תטרח לבוא אלי, אני אבוא אליך הביתה". רבי נפתלי ענה: "אל תבוא אלי, כי הנושים מחפשים אותי, וגם אני לא נמצא בבית".

כשנפגשו בסוף, אותו גביר נדהם לשמוע שרבי נפתלי מתרים אותו למטרת צדקה שבכלל לא קשורה אליו או למוסדות שלו. אותו יהודי מאוד תמה על כך, ולא הבין איך ייתכן שכן אדם שכאלה חובות וכאלה נושים רובצים עליו, מנסה לעזור למישהו אחר. איך הוא מסוגל להתעסק בעניין שלא נוגע לו או לתחומי אחריותו. היהודי שאל: "רבי, איך אתה עושה את זה?" רבי נפתלי צבי ענה בווארט חסידי: "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים". פירוש: אפילו אם חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אפילו כשבן אדם בצרות גדולות ויש דברים שמעיקים עליו, ובדרך כלל הוא לא פנוי לשום דבר אחר, ובוודאי שלא לראות מה עוד נצרך לזולת, בכל זאת: 'אל ימנע עצמו מן הרחמים', דהיינו שלא ימנע מלרחם על הזולת ולא יימנע מלעשות חסד".

זה ווארט גדול! הרי לכל אחד יש את הסיפורים שלו, ולעולם אנחנו לא יודעים מה עובר על יהודי אחר. כל אחד והפעקאלע שלו. אדם רגיל, נוטה כל כולו להיות לפות בתוך המועקה שלו ולא לראות כלום. החסידים אומרים: 'אל ימנע עצמו' - תפתח בתוך עצמך פתח, ותראה אם יש מישהו בסביבתך שאתה יכול להועיל לו.

סיום הסיומים

עוד סיפור שקראתי הוא על רבי משה פיינשטיין, שהיא רציית שלו בשושן פורים. הסיפור הוא על יהודי, איש עסקים אמריקאי, שהגן שלו היה בחור ישיבה. יום אחד הוא אמר לבן שלו: "יצאתי לפנסיה וגם אני רוצה להתחיל ללמוד תורה, ובעיקר ללמוד גמרא". הבן ענה: "אבא תראה - הגמרא כתובה בשפה קשה, יש לה לוגיקה אחרת ממה שאתה מכיר ועולם של מונחים חדשים. אולי כדאי שתסתפק ותשמח במה שאתה זוכה לשמור מצוות כפי מידתך. דווקא גמרא אתה רוצה ללמוד?". האבא התעקש: "כן, אני רוצה!" ואכן התחיל ללמוד.

הוא שילם למורה פרטי שיעזור לו, וישב יום יום, עם המורה או עם מילון, והתקדם שורה ועוד שורה. כשהוא התקרב לסוף העמוד הראשון הוא כל כך שמח, והוא אמר לבן שלו שהוא רוצה לעשות מסיבה לכבוד זה. הבן מאוד נבוך - פאדיחה! על זה אבא שלו רוצה להתפאר? הוא ניסה להיחלץ מהעניין, ואמר שהוא ילך לשאול את רבי משה פיינשטיין אם על כזה דבר עושים סיום.

הבן אכן שאל את רבי משה, ולהפתעתו ענה הרב פיינשטיין שלא רק שראוי לחגוג את הסיום, אלא הוא אפילו ביקש לדעת איפה ומתי זה יהיה, כדי שגם הוא יוכל להשתתף בחגיגה של יהודי מבוגר שמסיים עמוד גמרא ראשון בחייו. אכן הייתה שם חגיגה גדולה, ולמחרת אותו יהודי מסיים נפטר לבית עולמו. אחרי שהוא זכה לקבל את האור של היגיעה והמסירת נפש, הוא עלה בסערה השמימה.

הסיפורים הללו התחברו אצלי לנקודה אחת: סיום של עמוד גמרא בודד, ועשיית רחמים עם הזולת למרות שאתה בעצמך סובל צרות. הדברים הללו מבטאים סוג של גמישות ונכונות לשמוע מה ה' אומר לנו. לפעמים אנחנו מקובעים בהבנה שלנו איך צריכה להיראות עבודת ה'. יהודי בדרך כלל חושב, שאם הוא לא יכול לסיים בבלי וירושלמי, מה תאום להתחיל ללמוד גמרא? צריך לזכור שלכל דבר קטן יש ערך! גם בסיטואציה שכבר נראה לנו שאין מה לעשות, ושום דבר לא עובד לפי התכניות, צריך לשים לב מה ה' שואל מאתנו.

ymyosefi@gmail.com

שלום וברכה! רבי נחמן אומר בספר המידות, שעל ידי סיפורי צדיקים מעוררים את אורו של משיח בעולם. אתם יודעים - בכל פעם שיש לי קטנות מוחין, וקשה לי להתרכז בלימוד התורה הקדושה בעיון, אני קורא סיפורי צדיקים. כמובן, שלכל יהודי יש צער טבעי על כך שהוא לא יכול ללמוד. השאלה מה בכל זאת עושים במצב כזה? והתשובה היא לקרוא וללמוד סיפורי צדיקים. האמת היא, שבאופן כללי, ממש כדאי לעסוק בסיפורי צדיקים. אפשר לספר לעצמנו סיפור לפני השינה או בזמנים אחרים. זאת עצה שטובה לא רק לילדים! זה לגמרי טוב גם למבוגרים. חוץ מהקביעות, גם כאשר יהודי שמנסה ללמוד רואה שכל לימוד אחר לא תופס אותו, והוא מתקשה למצוא שיעור מתאים או להתרכז, כדאי לו לקרוא סיפורי צדיקים. באופן אישי, ככה גם אני מחיה את עצמי. אבל מעבר לעניין שאני מעודד את עצמי, מהסיפורים אפשר לקבל גם השראה. יש באמת עניין גדול בסיפורים, שעל ידם אפשר לראות איך אותם אנשים גדולים הכניסו את הנוכחות של הקדוש ברוך הוא לכל רגע בחייהם.

אל ימנע עצמו

רצייתי לשתף אתכם בכמה סיפורי צדיקים שקראתי לאחרונה. כדרכם של סיפורים, חלקם נוגעים ונשארים, וחלקם לא. סיפור אחד מאלה שנגעו בי, הוא סיפור על רבי נפתלי צבי מבאבוב, שהיה אח של הרבי הנוכחי. אמנם מעטות היו שנות הנהגתו, ובכל זאת יש מהן כמה סיפורים מופלאים. בשנים

בוער לך להביא את הבן
שלך לרבינו ואין לך
מושג איך ועם מי??

נסיאת אבות ובנים לאותן

” אני ממליץ לכל מי שרוצה לחוות עם הבן שלו חוויה רוחנית משמעותית וגם קרבה גדולה להצטרף לנסיעה הנפלאה עם נפתלי! מיכאל סגל, ירושלים ”

✂ מיום שלישי ✂	עד יום חמישי	
י"ט אדר ב' (26.3)	כ"א אדר ב' (28.3)	
5:30 בוקר	19:30 ערב	

מחיר מיוחד
ל 5 נרשמים
ראשונים
650\$ לכרטיס
כולל הכל!!

מאקום שתגביל את הזמן והכסף שלך
אל נסיעה לרבי,
הצטרף לנסיעה היחידה שתן לך זמן איכות
וחוויה מאתפת יחד עם בנך

להרשמה מהירה: נפתלי 058.4488148 | nahar.org.il

משנכנס אדר מרבין במקדש בנות הבית בערב הכנה לפורים

הערב מוקדש לע"נ הלל יפה אריאל הי"ד

התכנסות וכיבוד מפנק	15:30-16:00
'פורים והמקדש' הרב מנחם מקובר	16:00-16:30
'חשיבות הנשים בקידום הגאולה' הרבנית עידית ברטוב	16:30-17:10
לבחירה:	17:15-18:15
סדנת מחול 'מחוללות גאולה' בהנחיית יונה דרף	
סדנת 'תאטרון הנפש ונקודת המקדש שבתוכי' בהנחיית יפה טנא	
סדנת ציור 'המקדש במכחול הנפש' בהנחיית יהודית אניג'ר	
שיח נשי- 'המקדש ואני' - יוזמות מקדש ב'שיחות טד' קצרות	
ברכת הרב שמואל אליהו שליט"א	18:30-19:00
'נגני נפשי על ירושלים' (ע"פ שיטת ימימה) - אלומה לב	19:00-19:45
יריד דוכני מקדש ודוכני מזון בתשלום	הפסקה
דברי ברכה וסרטון מפעילות בנות הבית	20:30
מסע מוזיקלי - רוחמה בן יוסף 'להיכנס לארמונו של מלך'	

מתי ואיפה:

ד' אדר ב' 11.3.19

בית חינוך עיוורים

רח' דגל ראובן 5 ירושלים

עלות:

60 ₪ - בהרשמה מוקדמת באתר.

70 ₪ - בערב הכנס.

להרשמה: טל' 02-9666177 או בברקוד

יריד מקדש!

תכשיטי מקדש, תופי
גאולה, מטפחות, מחצית
השקל, יין הלל, ספרים,
יודאיקה ועוד ועוד...

הערך שבדרך

הרב רונן טמיר

מדרשת בינת

רצים ארבעים ושתיים

הרב אור טאוב

רב קהילת נהורא, רמת גן

הפוך על הפוך

מיכל וולשטיין

מאמנת מרווקות לנישואין, ערוץ מאיר

אכן, אנו חיים בתרבות שטחית בה הקובע הוא מבחן התוצאה. הדברים נבחנים אך ורק בתכל'ס, והשאיפה היא להשיג כמה שיותר בכמה שפחות השקעה.

יש רק בעיה אחת קטנה. מה שנקנה ללא עמל, אינו מחזיק מעמד לאורך זמן. "חיי המדף" של הישגים מהירים, הם קצרים מאוד. כאשר צומח הקיקיון ליונה בן לילה - כמעט מובן מאליו שהוא גם יתייבש וייעלם במהירות. חז"ל לימדו אותנו ש"אדם לעמל יולד". הקב"ה ברא אותנו בעולם בו אנו נדרשים למאמץ והשקעה כדי לקנות בקניין אמיתי ועצמי את הפירות בהם אנו חפצים.

אך עדיין קשה - כיצד להתמסר לתהליכים ארוכים? לעיתים אנו צועדים לקראת מטרה חשובה, אך הדרך מייגעת ותמונת היעד הופכת מטושטשת.

רבי נחמן מברסלב טבע מושג רוחני, השגור מאוד אצל החסידים: "אור בהירות הדרך".

כאשר המטרה מאירה וחשובה - גם התלאות שבדרך המובילה אליה מתגמדות ומתמתקות. ככל שהמטרה חשובה יותר - כך המחיר שאנו מוכנים לשלם גדול יותר.

הרב קוק מבאר מזווית נוספת, כי האיסור לפסוע פסיעה גסה, האיסור לדלג אל המטרה תוך זירוץ הצעידה, מחדד לנו את הערך העצמי שבדרך. התהליך אותו עובר האדם בדרך אל המטרה, חשוב לעיתים אף יותר מההגעה למטרה. ההשתלמות היא המטרה שלשמה נברא האדם, ולכן הדרך חשובה ומתוקה. כך כותב הרב: "לא בעצם השגת התכלית של השלמות הרוחנית הוא עיקר הפלא שבו (- באדם), כי אם באופן ההגעה אליה על ידי הדרכים המיוחדים והראויים להשגתה". ומוסיף הרב חרל"פ: "לא העליה על הסולם היא התכלית, כי אם ההליכה בסולם, והיא בלתי פוסקת... ובכן, התכלית הוא העמל, אלא שבזמן שאין יודעים ומבינים אותו - הוא עמל, אבל בזמן שידעו ומבינים שהוא התכלית - איננו כלל עמל, אלא תשוקה".

לסיכום: ההתמסרות לתהליך תלויה בשני יסודות - הבנת ערכה וגודלה של המטרה, והבנת חשיבותו העצמית של התהליך. כשנזכה לחוות את המתקנות שבהליכה - גם התכלית אליה נצעד תהיה מתוקה ומדויקת יותר, ובעיקר - עצמית יותר.

בשנים האחרונות ישנה קבוצה הולכת וגדלה של אנשים שרצים ריצות מרתון. חלקם ריצה מלאה (42 ק"מ!) וחלקם חצי מרתון או פחות. מדובר באנשים מן היישוב, לא ספורטאים או אתלטים, שהחליטו 'ללכת על זה' (או יותר נכון: לרוץ על זה).

כמובן, כדי לעמוד במשימה כזו נדרשים אימונים יומיומיים, בהם מעלים אט אט את מספר הקילומטרים אותם רצים, ומשפרים את כושר הסיכולת לב-ריאה של האדם. עבודה ומאמץ משמעותיים לאורך זמן.

איך הם עושים את זה?

1. הגדרה של היעד אליו הם שואפים להגיע, באופן ברור ומדויק.

2. התחושה שהחברים והמשפחה מעודדים ומתפעלים מהמאמץ שלהם, והחברה כולה רואה בזה תהליך חיובי וטוב.

אם זה נכון בטרנד של ריצת מרתון, זה נכון על אחת כמה וכמה בתהליכים בעבודת ה' הפנימית שלנו.

כחברה - עלינו לייצר אווירה תומכת ומעודדת לתהליכי עומק בעבודת ה'. לא רק לבחון דברים בעין חיצונית של הישגים או הצלחות קצרות טווח, אלא לעודד ולחזק את כל מי שמשקיע את עצמו בלימוד תורה, בתפילה או בעבודת המידות - כדבר חיובי ומשמעותי עבור כולנו.

ובאופן אישי - להגדיר לעצמנו יעד מדויק ומבורר בעבודת ה' (שלא כמו במרתון, לא תמיד ניתן יהיה להגדיר אותו במושגים מעשיים, אבל ננסה להגדיר, עד כמה שאפשר, מהו היעד), יעד שהוא סביר ביחס ליכולות ולכוחות שלנו, אבל גם כזה שדורש מאיתנו מאמץ ועבודה קשה. כל זה מתוך התייעצות עם תלמידי חכמים שיכולים לכוון אותנו למקום המדויק עבורנו.

ואחרי כל זה, יוצאים לדרך. שם נצטרך הרבה תפילות, והתמדה, התחזקות ועוד. אבל אם נקודת הפתיחה שלנו הייתה מדויקת, יהיה לנו קל יותר להמשיך ולהתקדם.

בהצלחה לכולנו!

כאשר אמה מנסה ללמד את בנה הקטן לזחול, היא מראה לו צעצוע שהוא מאוד אוהב ומרחיקה אותו ממנו. הילד בוכה, ולא מבין מדוע אמו, שתמיד נותנת לו הכל באהבה, לוקחת את המשחק האהוב עליו וגורמת לו צער שכזה, להרגיש תקוע וללא יכולת לזוז. אם המשחק יהיה במקום שהילד יוכל להאמין שניתן להגיע אליו, הוא יצליח לעשות את התנועה שער היום לא ידע על קיומה, ולהזיז יד ורגל וגוף שלם לכיוון שהוא רוצה בו. כשיגדל, יבין שהצעצוע היה רק ה'טריגר' ליכולת ליצור בו יכולות חדשות.

כך אנחנו מתפתחים כל החיים, וזוהי מטרות חיינו. לגדל את עצמנו עוד, על מנת להאיר עוד אור אלוקי בעולם. אנו צריכים להציב מטרה, שתביא אותנו לכיוון תנועת. משם ההבנה כי כל המפריעים שבדרך הגיעו כי הם נועדו להזיז בי דברים חדשים, לגדל אותי עוד, הם מקדמי מטרה. אולי זו הכוונה ב'לא להיות זקן', כי כאשר אנחנו בשינוי תמידי אנו נשארים גבעולים ירוקים, בעלי יכולת השתנות וגמישות מול המציאות, מוכנים לקריאה חדשה עם 'הגני' פנימי שכזה.

מטרות ארוכות באמת הן אלו שהשורש שלהן הוא עמוק, כזה שלא נותן לך לברוח. הוא יקרא לך שוב ושוב במהלך החיים ויגיד לך שזה מה שאתה צריך לעשות. ברגע שנוגעים בחומר כזה, צריך 'לבחור בחיים' ולהסכים ללכת לשם. והכוח מגיע מהידיעה הפנימית שאי אפשר אחרת. כך באומה וכך ביחיד.

טיפ מעשי חשוב:

היכולת לראות ננו תנועות: זה שלפני חודש היית מתעצבנת אם היו אומרים לי את זה - והיום אני מסוגלת להכיל משפט שכזה. זה שלפני כמה חודשים הייתי נעלבת מאמירה כזו ושומרת בבטן, והיום אני יודעת לומר בצורה יפה שזה הפריע לי. כל תגובה חדשה, כל הבנה חדשה, יוצרות שינוי משמעותי ביותר בנפש, ומביאות אותה ליכולות אחרות. כאשר אני מסכימה לראות כך את פני הדברים, אני 'מפדבקת' את עצמי ומקבלת עוד דלק להמשיך.

אני גם לא נבהלת מעצירות או כישלונות, כי הם חלק מהדרך. לא ציפיתי שהם לא יופיעו, הם מנת חלקי כל הזמן, אבל את הפוקוס אני שמה על השינויים המחיים.

wolshtain@gmail.com

מעיינות
בית הוצאה לאור לספרות חסידיית

להשיג ברשתות
אור החיים, יפה נוף, קה"ת
2002 חנויות ברחבי הארץ

להזמנת
באינטרנט
היכנסו:
איכה
ayeka books + judaica

אוצרות הרבי הרי"צ

מאמרי חסידות מעוררי לב ומסע בנופי העולם הקסום של ראשית החסידות

ישיבת אמי"ת נתיבות דרור

בשורה גדולה לתושבי השרון הצפוני והסביבה
בשנת הלימודים תש"פ יפתח, אי"ה,
מסלול ישיבה תורנית לצעירים
כולל לימודי בגרות לעולים לכיתה ט' (אקסטרוני)
פתיחת המסלול ותכניו בהנחיית
הרב **אפרים גיאמי**-ראש הישיבה הגבוהה גבעת אולגה
ובהתייעצות עם תלמידי חכמים מובהקים שבדור.

ערב היכרות לתלמידים והורים

יתקיים בע"ה,
ביום **רביעי כ"ט אדר א'** תשע"ט
06/03/2019 (למניינם)
בשעה **19:00**, בבניין הישיבה.

יש להירשם מראש:

בטופס: <http://bit.do/ndror>

או במזכירות הישיבה, בטל': 076-8623499/5

או במייל: erelith@amit.org.il

* הסעות מחיפה, נתניה וצפון השומרון

שד' ירושלים 10, אור עקיבא, 30600
טל': 076-8623495/9 פקס': 04-6100525
אמייל: erelith@amit.org.il

משנכנס אדר!

ספר
חדש!

המעבר ממשבר למבשר

והחיבור לנפש היהודית,

בהשראת הדמויות המוכרות

מהמגילה!

מספריו של ד"ר מיכאל אבולעפיה

ניתן להשיג בחנויות דברי שיר

צבי יחזקאלי

רחמים זה אותו רגש שהיה לדוד המלך כלפי הצאן שלו, כלפי העם שלו וכלפי כל מי שהוא הנהיג. איך נמצא כאן מנהיג שלפעמים מרחם על עם אחר ועל דעת הקהל בעולם ולא על יהודי שלא ישן טוב בלילה, מפחד שמישהו יגרש אותו מביתו.

בוחרים מנהיגות

אם אדם רחוק מהשם יתברך, ואתה פוגש אותו על חוף בהודו ומספר לו בהתלהבות על היהדות ועל עבודת השם, ואם הוא נדלק ואתה ממשיך איתו לתפילין ושבת, אז יכול להיות שזה ימשיך איתו וגם יכול להיות שהוא לא ממש יחזיק בזה בהמשך חייו. זה מאוד תלוי ברחמים. אם אני ממש מרחם עליו וממש רוצה טוב בשבילו מתוך רחמים, אז השם יתברך יפתח את הדרך פנימה אל היהדות ופנימה את תוך הלב שלו ויבהיר לו שהוא תמיד היה אהוב ותמיד היה מושגת.

הוא לא מניח תפילין בזכותך אלא בגלל שהרחמים של הצדיקים ושל הקדוש ברוך הוא הראו לו שהוא בעצם חיפש את השם כל חייו, ושהוא לא כזה רע אלא תינוק מתוק ומבולבל שצריך רק מעט רחמים. אז הוא גם יסתכל באופן בריא על עצמו ולא יכעס על עצמו. כמובן שאם הוא לא ירחם על עצמו ולא יראה בתוך ליבו את הנקודות הטובות שלו, אז שפע הרחמים לא יתאפשר. אני מרחם על עצמי ועל ילדיי. הצדיק מרחם עלי. השם יתברך מרחם עלי ואומר: הנה קח, תתחיל חיים חדשים.

המרחם על אכזרים

רגע, זה אולי נשמע פשוט, אבל רבי נחמן אומר עוד כמה כללים כדי שהרחמים לא יתפשטו ללא גבול; וכמו כל דבר ללא גבול, יחמיצו את מטרם. כי צריך לדעת איך להתנהג עם הרחמנות, "לרחם כמה שצריך לו". הרחמנות היא לא מוצר אחיד אלא הקשבה בלב לצורך של תינוק, שאם לא יקבל את החלב שלו הוא ייפול לייאוש מול אוכל של בוגר שהוא לא מסוגל לעכל. והבוגר מול אוכל של תינוק ירגיש גאווה. הרחמנות המדויקת היא זו שנותנת תקווה להאמין שיהיה טוב ושאני טוב.

רק להעיקי מבט החוצה על העולם המערבי שמרחם לפעמים על טוריסטים. המערב הליברלי מתיימר להיות רחמן אבל הוא לא מכוון את הרחמים שלו כלפי האנשים הנכונים. מה יותר נכון, לרחם על החמאס או על אזרחי שבדיה או אנגליה? ה"רחמנות" כביכול שלנו כלפי הפלסטינים או של העולם כלפי הערבים, הביאה עוד ועוד שפיכות דמים.

ואיפה הרחמים? כאשר בת ישראל נרצחת באכזריות, איפה המנהיג שיקשיב ללב של היהודים, שכואבים עד כדי צעקה, שלא יכולים לראות את הרחמים מופנים לכיוון המחבלים במקום שהרחמים יופנו פנימה אל הבית. רחמים של מנהיג זו היכולת לומר די, לא הורגים בנו ככה סתם. אני מרחם גם על עצמי, על בני ביתי.

רחמים זה אותו רגש שהיה לדוד המלך כלפי הצאן שלו, כלפי העם שלו וכלפי כל מי שהוא הנהיג. איך נמצא כאן מנהיג שלפעמים מרחם על עם אחר ועל דעת הקהל בעולם ולא על יהודי שלא ישן טוב בלילה, מפחד שמישהו יגרש אותו מביתו.

האמת שבלב

רחמים זו התפילה שלנו והבסיס שלנו, זו הדרך להראות כלפי שמיא מה הכוונות האמיתיות שלי. לפעמים אני מוצא את עצמי מבקש מהשם לרחם על הילדים שלי ועליו מפני עצמי. מנהיג שלוקח החלטות מהשכל בלי הלב, יכול למצוא את עצמו במחוזות אכזריים ורחוקים אפילו מהיעדים שהוא הציב לעצמו.

זה הזמן לשאול: האם אנחנו מרחמים על עצמנו? האם אנחנו רואים את הטוב בתוכנו, שמעורר את האהבה ואחריה את הרחמים? אחרי כן אותה שאלה כלפי ילדינו ונשותינו, חברינו ועוד ועוד יהודים שמחכים לרחמים. המנהיגות מתחילה בתוכנו, ורק אחרי שנבחן אותה, נדע מי הוא הצדיק שיכול להנהיג אותנו; מי באמת מרחם עלינו.

אנחנו בין פורים קטן לגדול ואפשר להרגיש את הרחמים של המנהיג הצדיק, מרדכי היהודי. בכל יום, כשאני מסתכל על העם המתוק והנפלא הזה, ושואל איך בדיוק הקדוש ברוך קיבץ אותנו כאן לפני מאה שנה – התשובה מתחילה ב... רחמים.

נכון, מאוד קשה לראות את מערכת הבחירות הזו מול האמת שבלב. אני הייתי בוחר ברבי נחמן שריחם עליי והביא לכך שאחיה מחדש חיים של עובד השם. אז מה, להקים מפלגת נחמנים? לא וסביר שלא היו בוחרים בהם, אפילו לא אני, כי הרחמים מתחילים בלב והבחירות זה... פוליטיקה.

תגידי, במי תבחר? באיזו מפלגה? "מה דעתך? אתה בטח מבין..."

באמת אחי, רוצה תשובה אמיתית? – אני אומר לכל מי ששואל אותי על הבחירות – התשובה האמיתית היא שאתה לא בוחר הנהגה; אתה בוחר פוליטיקאים שמתיימרים להיות מנהיגים.

לא פעם וגם בבחירות הנוכחיות הציעו לי להצטרף למפלגה. מי אמר לכם שאני יכול להנהיג? מה הכישורים של עיתונאי להנהיג אנשים? ובכלל, מי שלא מנהיג את עצמו בתור עובד השם ובתור אבא ובעל, באופן שהוא היה רוצה או באופן שהקדוש ברוך הוא היה רוצה, איך הוא ינהיג אנשים אחרים?

ניסיתי לחשוב מה הן התכונות הבסיסיות למנהיג. אומץ? גבורה? מנת משכל? דרגות מהצבא? רבי נחמן אומר שישנה תכונה אחת והיא הכרחית למי שרוצה להיות מנהיג: "כי מרחמם ינהגם" – מי שהוא רחמן, יכול להיות מנהיג. ורחמן כזה הוא רק משה רבנו. הייתה לו רחמנות אמיתית על עם ישראל והוא מסר נפשו בשביל ישראל.

למה דווקא רחמנות קשורה להנהגה? כי מי שיש לו רחמנות, רואה את המציאות קודם כל דרך הלב.

על החוף בהודו

כל אחד מאיתנו הוא מנהיג, בין אם הוא מנהיג את עצמו, את משפחתו או את האנשים התלויים בו. לכל אחד בישראל יש מלכות, מזכיר רבנו. כל אחד מאיתנו צריך לגלות בתוכו את ההנהגה שלו, ואז הוא יבין יותר מיהו המנהיג הציבורי לו הוא זקוק.

אם אני מרחם על אחד מילדיי או על אחד מחברי, אני בעצם מתפלל שגם בשמים ירחמו עליהם. רק הרחמים שבאים מתוך אהבה ראשונית, יכולים לפתוח את השפע.

כניסתה הישנה

תכלת

עוד חצי המלכות...
ובית המקדש הוא עיקר המלכות

מדרשת תכלת צפת

מזמינות אתכן ליום עיון מיוחד לקראת פורים –
יום רביעי כ"ט אדר א'
באולם בית חבדי בעיר העתיקה

"עוד חצי המלכות..."
סמחה נאולה מקדיש

13:00 - הרבנית טובה אליהו
14:15 - הרב אלישע חלפסון
15:45 - הרב אייל יעקוביץ
17:00 - הרב שמואל אליהו שליט"א
18:15 - הרבנית דבורה בנימין
הפסקה
20:00 - החוודעוד עם הרבנית טובה בזק

הרשמה מראש. כניסה- 35 ₪.

כ"ט-ל' אדר א' - ימים פתוחים במדרשה
למתעניינות בתכנית השנתית לתש"פ

הכניסה החמה

תכנית שנתית מלאה | תכנית אלול | חדש! תכנית שילוב שירות לאומי
לפרטים והרשמה: עדי אורה | 0546753575 | tshet@tsfat.org.il | tsfat.org.il

חדש בלאומי!
הסניף שאתם בוחרים
בשעה שאתם רוצים

תומר בראשי
סניף קינג ג'ורג'
ירושלים

שירות הזמן פגישה

מזמינים פגישה לסניף שבחרים ולא מחכים בתור.

בטלפון *5522

באתר

באפליקציה

לאומי
leumi

לאומי איתך. digital

” הדבר הראשון ששמעתי על ר' משה ובר זצ"ל, הוא שהרבי מלובביץ' הגדיר אותו כ'בינוני של התניא', שזו אמירה מאוד מרחיקת לכת" מספר הרב יובל בר נתן, ראש ישיבת אש-קודש של נהורא ברמת גן. "הייתי אז בחור בישיבת בית-אל, וחב"דניק מהישוב הביא את ר' משה להתוועדות י"ט כסלו. כששאלתי במי מדובר, זו התשובה שקיבלתי. כשהגעתי להתוועדות, הבנתי חלקית את הדיבורים, כי ר' משה היה קצת כבד פה. בכל זאת התרשמתי מאוד מהחום והאהבה שקרנו ממנו, אבל האמת היא שזה לא ממש הכין אותי לעוצמה של המפגש הבא שלי איתו.

"אחרי תקופה, נסעתי עם אחי לשבת בירושלים, ובלייל שבת הגענו להתוועדות איתו בבית הכנסת בעל התניא במאה שערים. הגענו כבר לקראת סוף ההתוועדות, שהייתה די מצומצמת, עם כמה תלמידים גדולים שלו ועם כמה מסכנים, שהיו תמיד אורחים רצויים אצלו. כשנכנסנו, מישהו אמר: 'ר' מוישה, באו אורחים!' ר' משה ניגש אלינו, ושם יד אחת על הכתפיים שלי ואחת על הכתפיים של אחי. 'מה העניינים?' הוא שאל. 'בסדר' עניתי, ושנייה אחר כך חטפתי סטירה חברית. 'מה העניינים? למה אתה לא אומר מה העניינים?' הייתי די בהלם, מיד הוא חיבק אותי כמו חבר מהצבא, ואחר כך 'טיפל' בצורה דומה באחי. היינו שנינו המומים מכל צורת היחס שלו שלא התאימה כל כך לזקן ממאה שערים, אבל הרגשנו שהוא ממש מעביר אותנו תהליך. דיברנו איתו על נושא שהציק לנו, והוא דיבר איתנו באריכות. אני לא זוכר מה בדיוק היה בשיחה, אבל כשיצאנו משם היינו ב'היי'. הלכנו בערך רבע שעה בשתיקה מוחלטת, ופתאום שאלתי את אחי, 'איפה אנחנו?' והוא ענה שאין לו מושג. התברר שבכלל לא שמנו לב, ופסענו בדיוק הפוך מהכיוון שלנו".

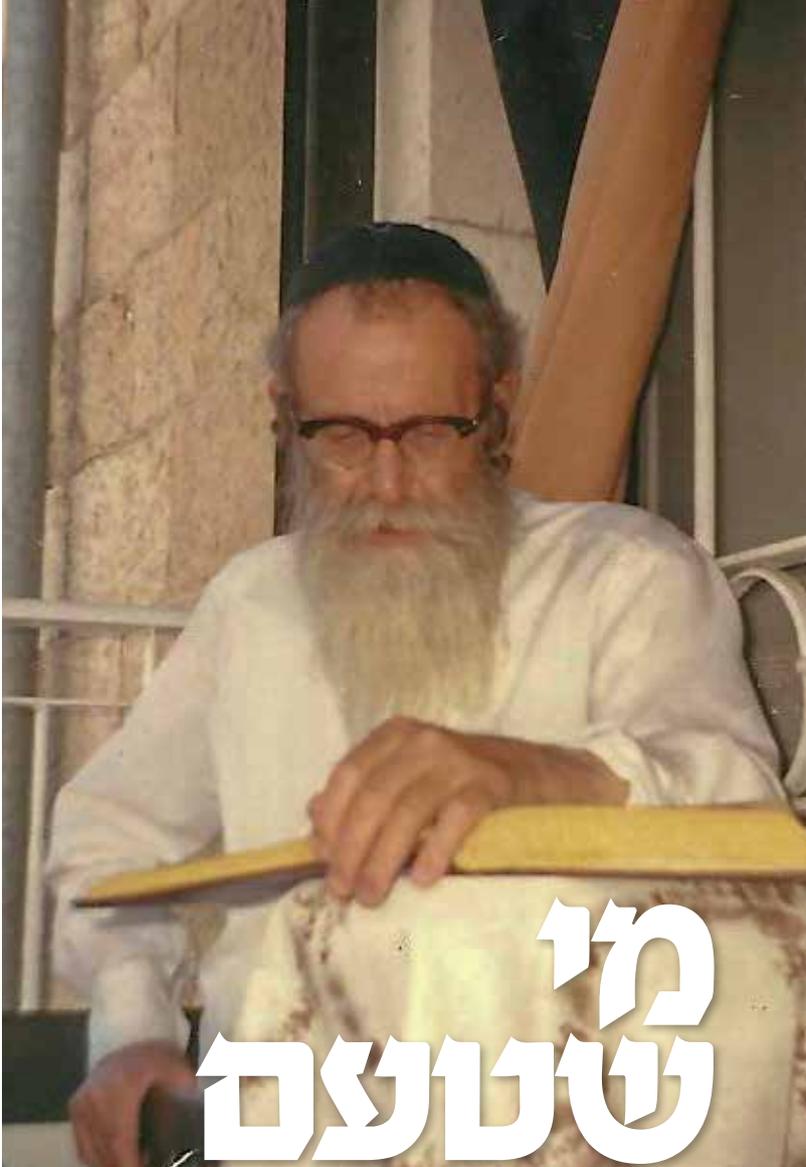
תורת אמת

המשפיע החסידי הרב משה ובר זצ"ל, שיום ההילולא שלו חל בשבת הקרובה, היה יהודי מיוחד במינו. גאון בתורה ובחסידות, חסיד פנימי ועם זאת מכניס אורחים בצורה נדירה, ואיש מעשה למען קירוב כל אחד מישראל. ר' משה נולד בירושלים בשנת תרע"ד, בשכונת בתי אונגרין. בן שביעי למשפחה המיוחסת לאדמו"ר הראשון מסאטמר, בעל ה'ישמח משה', ונקרא 'משה' על שמו. באותן שנים התחוללה מלחמת העולם הראשונה, וירושלים הייתה מוכת עוני, רעב ומחלות. כעבור שנתיים התייתם מאביו - הרב פנחס לייביש ובר זצ"ל. אמו גידלה אותו ואת ששת אחיו בתנאים קשים, ור' משה עצמו היה ילד חולני וחלוש. למרות המצב הפיזי הירוד, מבחינה תורנית גדל ר' משה בצורה מרשימה. כשהגיע לגיל מצוות, שלחה אותו אמו ללמוד בישיבת 'תורת אמת'. עם השנים התברר, שהחלטה הזאת הייתה משמעותית ביותר - לר' משה, לחסידות חב"ד, ולעוד יהודים רבים מאוד שזכו להתקרב על ידו לאור התורה והחסידות. בישיבת 'תורת אמת' התעלה במעלות התורה הנגלית, והתמסר בכל כוחו ללימוד החסידות ועבודת ה' בדרך חב"ד. הוא נהג לומר: "אינני יודע איך אפשר להיות יהודי מבלי להיות בקי בספר התניא". כתלמיד, דבק במשפיעים הזקנים שלימדו בישיבה, ויחד עם זאת התקשר באופן עמוק לאדמו"רי חב"ד - בהתחלה לרבי הריי"צ, ובהמשך לחתנו הרבי מלובביץ' זיע"א. בשנת תרצ"צ נשא לאישה את הרבנית מרים רחל, ויחד הקימו את ביתם, שהיה בית של תורה וחסד ללא גבול. בשנת תש"ו התמנה ר' משה למשפיע בישיבת 'תורת אמת' - תפקיד אותו מילא במסירות עד אחרית ימיו. במהלך השנים לימד במקביל בישיבת המקובלים 'שער השמים', ולאחר פטירת אשתו הקים כולל על שמה 'בארה של מרים', שהוא בית מדרש ללימוד תורת הקבלה.

שיח שרפי קודש

ר' משה היה קשור לרבים מצדיקי דורו, והם מצדם העריכו אותו מאוד. בראש ובראשונה, היה מקושר בכל מאודו לרבותיו אדמו"רי חב"ד. כשהיה בן חמש-עשרה, בשנת תרפ"ט, ביקר הרבי הריי"צ בארץ, ור' משה הלך לקבל את פניו וזכה להתברך ממנו. מאז עמד עם הרבי בקשר מכתבים, בהם קיבל הדרכות מפורטות בלימוד החסידות.

לאחר פטירת הריי"צ התקשר בכל מאודו לחתנו, וקיבל עליו את מרותו באופן מוחלט. הוא פעל במרץ כדי שגם זקני החסידים בירושלים, שחלקם התקשו להתקשר לרבי החדש, יקבלו עליהם את הנהגתו. הוא עצמו חתם על מכתב התקשרות לרבי, והיה הראשון מבין חסידיו חב"ד מירושלים שנסע כדי לחלות את פני רבו. בשנת תשי"ז היטלטלו ר' משה ואשתו באניות עד שהגיעו לארה"ב. מספרים שלקראת היחידות שלו עם הרבי, רעד כולו. הרבי מצדו גם הוא הראה את הערכתו. הרבנית חיה מושקא ע"ה, אמרה לאשתו - הרבנית מרים רחל: "שמעתי שבעלך

מי שטועם

יין אונגרין

הוא עיצב את דרכם של הרב ארוש, הרב גרוסמן והרב אלבז < הרבי מלובביץ', הבבא סאלי והרב אורבך התבטאו כלפיו בהערכה יוצאת דופן < הכירו את הרב משה ובר, חסיד ירושלמי נדיר ששילב בין קבלה וחסידות, תקיפות והתבטלות, עבודה פנימית וחסד ללא גבול

בניה זית

קירוב בעבותות אהבה

הגרש"ז אוירבך מבקש מר' משה ליטול את ארבעת המינים שלו

"כשהייתי בן עשרים וארבע הגעתי בפעם הראשונה לביקור בארץ ובכותל המערבי", סיפר הרב דניאל מוסקוביץ' מסאן-פרנסיסקו. "באתי כתייר תמים, ולא היה לי מושג קלוש ביהדות. לפתע ניגש אלי יהודי עם זקן לבן, ובגלל שלא ידעתי אף מילה בעברית, הוא סימן לי שהוא רוצה להניח לי תפילין. התרגשתי מאוד מהפגישה איתו, והחלטתי להניח תפילין. תוך כדי שהייתי עם התפילין, הוא חיבק ונישק אותי, ובאותו רגע החלטתי שאני חוזר בתשובה! נשארתי ללמוד שנה בישיבה בירושלים, ואחר כך חזרתי לארה"ב ללמוד יהדות בעיר מגוריי. במשך שנים לא ידעתי מי היה אותו יהודי מופלא, עד שראיתי תמונה של ר' משה בעיתון, וזיהיתי שזה האיש ששינה את חיי".

מלבד דוכן התפילין, הוסיף ר' משה ופעל יחד עם הרב יהודה דייטש זצ"ל להפיץ יהדות ברחבי הארץ. בשנות השישים הם הקימו יחד את 'המרכז לשיעורי תורה לנוער ולמבוגרים'. הם כיתתו את רגליהם לכל פינה בארץ, שכנעו אנשים שיגיעו לשיעורי תורה שייסדו, וגייסו אברכים צעירים שיעבירו את השיעורים.

אחד מאותם אברכים הוא הרב ראובן אלבו, שלימים הקים את ישיבת 'אור החיים' לבעלי תשובה, ונודע כאחד מגדולי מזכי הרבים. "נשלחתי ללמד שיעורים בשכונות 'בית ישראל' ו'מוסררה'" סיפר הרב אלבו. "יהודים רבים מבני עדות המזרח, שהתנתקו ממורשת בית אבא, התגוררו בשתי השכונות הללו, ותפקידי היה ללמדם תורה. הרבה יהודים הייתי מביא אל ר' משה, שהיה ממשיך לקרבם עד שנעשו בעלי תשובה גמורים".

"העבודה הייתה קשה, אבל ר' משה זצ"ל תמך בי באופן מוחלט. הוא הרבה לדבר איתי על קירוב רחוקים, עד שהחלטתי להקדיש לכך גם את חיי שלי. האמת היא, שכל מה שזכינו להעמיד בשנים האחרונות - הכל התחיל משיעורי התורה שייסד הצדיק הזה".

עוד רב גדול שהיה שותף ב'מרכז לשיעורי תורה', הוא הרב יצחק דוד גרוסמן, רב העיר מגדל העמק ונשיא מוסדות 'מגדל אור'. הרב גרוסמן: שהקים עולה של תשובה, קיבל בראשית דרכו עידוד והכוונה מר' משה: "בשנת תשכ"ח הגעתי לבדי למגדל העמק" סיפר הרב גרוסמן, "יום אחד הגיעו אלי ר' משה ובר ור' יודל דייטש. הם אמרו לי: 'שמענו שבאת לגור כאן ושאתה פועל בקרב בני הנוער. אנחנו מוכנים לעזור לך בכל מה שתצטרך'. אכן כך הם עשו, ובהמשך סייע לי ר' משה בכל כוחו להתמנות לרבה של מגדל העמק".

"כך דרכו בכל לילה"

ר' משה היה משכים קום בכל יום, טובל במקווה, לומד לפני התפילה בספרי קבלה וחסידות, ועוסק בהתבוננות בגדולת ה' שעה ארוכה. לאחר מכן היה מתפלל באריכות ובהשתפכות הנפש, כשלא מעט פעמים היה בוכה מהתרגשות.

'קריאת שמע שעל המיטה' הייתה אצל ר' משה עבודה שלמה. אשתו הרבנית סיפרה שכבר באחד מלילות ה'שבע ברכות', היא נחרדה לגלות את ר' משה יושב בפנינת הבית החשוך, ספר בידו והוא בוכה מאוד. היא הלכה לאמו שהתגוררה בקומה מעליהם ושאלה אותה לפשר הדבר. "אל לך לדאוג כלתי היקרה" אמרה האם, "הוא בסך הכל קורא קריאת שמע. כך דרכו בכל לילה".

אנשים שהתארחו אצלו בלילות סיפרו שלמד זוהר וחסידות אל תוך הלילה, עד שהייתה עייפותו מתגברת עליו. בשלב הזה היה שר ניגוני דבקות של חב"ד, ולאחר מכן היה אומר

מקיים את מאמר חז"ל - 'מורא רבך כמורא שמים'. הרבנית חיה מושקא סיפרה שיום אחד הגיע הרבי הביתה שמח במיוחד. כששאלה אותו מה קרה, ענה הרבי: "יש לנו אורח חשוב מאוד - ר' משה ובר". כשהיו תלונות על תפקודו של ר' משה כמשפיע, ענה הרבי נחרצות: "אם יש לי חסיד אחד בירושלים - זה הרב משה ובר!"

כאמור, לר' משה היה קשר עם עוד צדיקים רבים. כאשר חלה במחלה מסוכנת, הרי"ץ דושינסקי, שהיה ראש העדה החרדית, הכריז על יום צום לרפואתו. האדמו"ר הקדוש ר' שלמקה מזוועל היה מרבה לשוחח איתו, להפקיד בידי שליחיות ושלח את נכדיו ללמוד אצלו. הוא התבטא על ר' משה, שאם היה בדור קודם, היה נחשב לאחד מגדולי ירושלים. כשהבבא-סאלי זי"ע הגיע לארץ והתגורר בתחילה בירושלים, ר' משה 'עלה' על עקבותיו, והגיע אליו פעמים רבות. לאחר שעזב את ירושלים, היה ר' משה נוסע אליו מדי כמה חודשים. הבבא-סאלי אמר לו פעם: "אני תמיד חושב עליך. אם אבוא לירושלים, אבוא לבקר אצלך". ר' שלמה זלמן אויערבאך היה בידידות עמוקה עם ר' משה, ולפני שיצא לאור הראשונה ספרו 'ירים משה', הלך ר' משה לשכונת שערי חסד - לבקש ממנו הסכמה. ר' שלמה זלמן עיין בספר זמן ארוך וכתב הסכמה עם שורות ארוכות המפליגות בגדולתו ובקדושתו של מחבר הספר. ר' משה בענוותנותו, השמיט את התארים והותר במקומם שלוש נקודות. את נוסח ההסכמה המקורי הוא העלים.

מלון ובר

ביתו הקטן היה פתוח לכולם, עד שזכה לכינוי 'מלון ובר'. כל אדם באשר הוא, בכל שעה שהיא, יכול היה לקבל בבימתם של ר' משה ואשתו יחס חם ואוהב, ארוחה ומקום לינה.

סיפר ר' אברהם מייזליש מכפר חב"ד: "שנה אחת בפורים, ההתוועדות בבית של ר' משה נמשכה אל תוך הלילה, ונרדמתי על כיסא. כשהתעוררתי, ראיתי שאני במיטה של ר' משה, והוא ישן על הרצפה! קפצתי כנשון נחש, אבל ר' משה לא הסכים להחליף מקום...".

סיפור נוסף מספר הרב שלום ארוש, ראש מוסדות 'חוט של חסד': "בתקופה הראשונה להגעתי לירושלים שמעתי על הרב ובר, וכשהגעתי לביתו נקשרתי אליו מאוד. אני זוכר את הרבנית מרים הצדקת מגישה אוכל לנזקקים ולבעלי התשובה הרבים שתמיד מילאו את ביתם. פעם הגיע אליהם הביתה טיפוס קצת מוזר ומעורער בנפשו. בשלב מסוים הוא נכנס להתקפת זעם וסטר לר' משה. האורחים האחרים רצו לגרש את היהודי, אבל ר' משה הרגיע אותם וביקש שאף אחד לא יגיב. להפתעת כולם, היהודי הזה המשיך להיות אורח קבוע בבית". הרב ארוש הוסיף ואמר: "אני רואה בר' משה את אחד הרבנים שעיצבו את אישיותי ואת הדרך שלי לעסוק בקירוב רחוקים".

רבים השיב מעון

נאמן לדרך החסידות, הקדיש ר' משה הרבה מרץ וכוחות לקירוב רחוקים. בשנת תשכ"ז, לאחר שחרור הכותל המערבי, הוא הקים את הדוכן המוכר להנחת תפילין בכותל, הפועל מאז ועד היום בכניסה לרחבה.

אצל יהודים רבים שר' משה הניח להם תפילין, נדלק הניצוץ היהודי והם הפכו לבעלי תשובה. הוא התאמץ לשמור איתם על קשר, או לפחות לחבר אותם לרבנים או בתי חב"ד באזור מגוריהם.

מה אהבתי

הרב יונתן זקס

פרשת כי תשא עם קשה עורף

בה מפת הדבר, ובעל האונייה השליכם אל היבשה, מקום שאין יישוב. ושם מתו רובם ברעב וקצתם נתאמצו ללכת לרגלם עד ימצאו יישוב.

ויהודי אחד בתוכם, הוא ואשתו ושני בניו התאמצו ללכת, והאישה, מאשר לא

ניסתה כף רגלה, נתעלפה ומתה. והאישה נישאה הבנים ונתעלף גם הוא ושני בניו מצד הרעב. וכי הקיץ מן העילוף, מצא שני בניו מתים. ומרוב הדאגה קם על רגליו ואמר: ריבון העולמים! הרבה אתה עושה שאעזוב דתי. תדע נאמנה שעל כורחם של יושבי שמיים, יהודי אני ויהודי אהיה, ולא יועיל כל מה שהבאת עליי וחביא עליי! ואסף מן העפר ומן העשבים, וכיסה את הנערים, והלך לבקש יישוב.

אמונה זו, אמונה קשת-עורף, מעוררת בנו יראת כבוד. זהו כנראה הרעיון שמאחורי הסוגיה הידועה על מתן תורה בהר סיני:

"וַיִּתְיַצְבוּ בְּתַחֲתֵית הַהָר" (שמות יט, יז). אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגניית ואמר להם, "אם אתם מקבלים התורה, מוטב; ואם לאו, שם תהא קבורתכם". אמר רב אחא בר יעקב: מכאן מודעא רבה לאורייתא. אמר רבא: אף על פי כן, הדור [=חזרון] קבלוה בימי אחשוורוש. דכתיב, "קִיְמוּ וּקְבְּלוּ [נְקַבְּלוּ קִרְיָ] הַיְהוּדִים" (אסתר ט, כז): קיימו מה שקיבלו.

כוונת הדברים היא כנראה זו: בהר סיני לא הייתה לבני ישראל ברירה אלא לקבל את התורה. הרי אך זה עתה נפדו ממצרים. אלוקים קרע להם את היס, הוריד להם מן המשימים והוציא להם מים מהסלע. בתנאים כאלה של אסירות-תודה לקב"ה ושל תלות גמורה בו, ההסכמה לקבל את תנאי הברית אינה באמת חופשית. מבחן האמונה הממשי הראשון הגיע כשאלוקים הסתיר את פניו, בימי אחשוורוש.

לא סתם בחר רבא בציטוט ממגילת אסתר. מגילה זו, שהקב"ה אינו נזכר בה כלל בשום כינוי ושם, נחשבת בעיני חז"ל לסיפור של הסתר-פנים אלוקי. כשמה של אסתר מצאו רמז לפסוק "וְאֶנְכִי הִסְתַּר אֶסְתֵּיר פְּנֵי" (דברים לא, יח). המגילה מגוללת את הניסיון הראשון לג'וסידי של העם היהודי. נאמנותם של היהודים בימי אחשוורוש לאמונתם, אף על פי כן ולמרות הכול, הייתה הוכחה חיובית לכך שהם שבו ואישרו את הברית. כשם שהיו קשי-עורף במרדנותם לאורך חלקים נכבדים מתקופת השופטים ובית ראשון, כך היו עיקשים באמונתם לאחר מכן. כשהשכינה שרתה בקרבם בגלוי ממש, הם רחקו מדבר ה'. אך כאשר ה' הסתיר מהם פניו, הם דבקו בו. זהו הפרדוקס של העם קשה-עורף.

אין זה מקרה שהחלק העיקרי בסיפור מגילת אסתר, לאחר הצגת הרקע, מתחיל במילים "וּמְרַדְכֵי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה" (אסתר ג, א). סירובו של מרדכי לציית להמך מזניק את העלילה. גם מרדכי קשה עורף. הרי יש דבר אחד שקשה במיוחד, פיזית, לעשות כשהעורף קשה, מילולית וסמלית כאחד: להשתחוות.

סלח לעם הזה מפני שעם קשה עורף הוא, אמר משה, כי יום יבוא וקשיות-העורף שלהם לא תהיה כישלון טרגי אלא נאמנות אצילה ואמיצה. וכך היה.

כאשר ה' מתרצה לתחנונו של משה ומורה לו לפסול שני לוחות אבנים חדשים, משמע משה בקשה תמוהה:

אם נָא מְצַאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, אֶ-דְּנִי, יְלֶךְ נָא אֶ-דְּנִי בְּקִרְבְּנִי, כִּי עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא. וְסִלַּחְתָּ לְעֹגְנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ.

מדוע תמוהה? מפני שמשה מנמק את בקשתו מה' שיישאר עם בני ישראל בדיוק באותו נימוק שה' נקב בו קודם לכן לרצונו לעזוב אותם ואף לכלותם:

רְאִיתִי אֶת הָעַם הַזֶּה וְהִנֵּה עִם קִשָּׁה עֲרַף הוּא. וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי וְיָחַר אַפִּי בָהֶם וְאֶכְלֵם.

גם פה וגם שם מוצג ישראל כ"עם קשה עורף" כנימוק לשתי מגמות הפוכות. איך ייתכן שמשה מעלה דווקא את עיקשותו של העם, את קשי עורפו, כסיבה לכך שה' ימשיך להשרות את שכינתו בקרבם? רש"י פירש שהוראת המילה "כי" כאן היא "אם": אם הוא עם קשה עורף, אז סלח לו. אכן עזרא וחזקוני קראו את "כי" במובן "אף על פי": סלח לו אף על פי שהוא עם קשה עורף. אפשרות נוספת, דומה, שמציע אבן עזרא בפירושו הארוך: סלח לו כי אני מודה שהוא קשה עורף.

אכן, אם מייחסים למילה "כי" משמעות שאינה משמעותה הפשוטה, אפשר ליישב את העניין בפשטות. אך ישנו קו פרשנות אחר, מפתיע הרבה יותר, שעובר לאורך הדורות. במאה העשרים נתן לו ביטוי הרב יצחק גינטינוביץ (כאן בניסוחו של א"י גרינברג, בעל 'עיסורי תורה'):

מידת העקשנות מעלה גדולה לישראל היא. הגם שעשה פעם את העגל, מוכן הוא בעת הצורך למסור את נפשו לה' ולתורתו, לסבול עינויים קשים, ובקשיות עורף לעמוד בניסיונות ולא להיכנע.

במילים אחרות: התכונה הגרועה ביותר של עם ישראל, אומר משה, עתידה להיות סגולתם ההרואית. עכשיו הם קשי עורף במרדנותם, אך יום יבוא ויהיו קשי עורף בנאמנותם. העמים יאמרו להם להתבולל, אך הם יסרכו. דתות שהשרה בידן יורו להם להמיר את דתם, אבל הם יתנגדו. הם יסבלו השפלות, רדיפות, ואפילו עינויים עד מוות בגלל שם האלוקים שהם נושאים ובשל האמונה שהם מחזיקים בה - אבל הם ידבקו בכרית שאבותיהם כרתו איתה. גרעין דבריו נמצא כבר במדרש חז"ל (המצוטט ברובו בראש דבריו):

אמר רב יקים: שלושה חצופים הם. חצוף בחיה - כלב. בעוף - תרנגול. ובאומות - ישראל. אמר ר' יצחק בר רדיפא בשם ר' אמי: אתה סבור שהוא לגנאי, ואינו אלא לשבחן: או יהודי, או צלוב.

היהודים הם קשי עורף, אומר ר' אמי, בכך שהם נכונים למסור את נפשם על אמונתם. רלב"ג, בן המאה ה-14, פירש את הפסוק שלנו באופן דומה: עם קשה עורף מתקשה לקבל על עצמו את עולה של דת, אך משעשה כן איננו מוותר עליה בשום אופן.

ספרות חז"ל וספרותנו מימי הביניים גדושות סיפורים של קידוש השם - סיפוריהם של יהודים שהעדיפו למות ובלבד שלא להמיר את דתם. אספת הרבנים בלוד במאה השנייה לספירה, שניסחה את דיני קידוש השם, נועדה לא לעודד את התופעה אלא להגבילה. מכל המקרים האלה בולט אחד בתעוזתו התיאולוגית. תיעד אותו ההיסטוריון רבי שלמה אבן וירגא, שחי בתקופת גירוש ספרד:

שמעתי מפי זקנים יוצאי ספרד כי אונייה אחת באה

וידו וקריאת שמע במשך כשעה תמימה!

עניין השמחה היה גם הוא מאוד מרכזי אצל ר' משה. "חבר שלי מהישיבה היה במצב קשה" מספר הרב יובל בר-נתן, "אשתו הפילה פעם אחר פעם, והוא הגיע לר' משה שבור ורצוף. מרגע שר' משה פתח לו את הדלת הוא לא הפסיק לבכות. ר' משה כמעט צעק עליו: 'אתה צריך להיות בשמחה!' כשניסה לומר שהוא לא יכול, ר' משה תפס אותו בכוח, ניער אותו ואמר: 'אם תהיה בשמחה, תהיה לך ישועה!' החבר ניסה בכל הכוח לעצור את הדמעות ולעקם את השפתיים לחיוך... ואכן, כעבור תשעה חודשים מאותו יום נולד לו בן זכר. מאז אשתו לא הפילה כלל, וכיום יש לו בלי עין הרע אחד-עשר ילדים."

ונפשו קשורה בנפשו

ר' משה ורעייתו לא זכו כל ימיהם להיפקד בילדים. בכל זאת, בשנת תשמ"א קיבלו בן-בית שהיה להם כבן לכל דבר. באותה שנה, היה עזר ארליך (לימים - ובר), חייל בבסיס ליד היישוב בית-אל. הוא היה בתהליך של התחזקות, והיה ישן בלילות בישיבת בית-אל. הוא הכיר שם בחורים שלמדו איתו בחברותא, והם הביאו אותו אל ר' משה שהפך להיות מורו ורבו.

"הייתי מגיע מדי יום למאה-שערים, לבוש מדים וחגור רובה. הייתי מלווה את הרב לכל מקום. רק לאחר זמן הבנתי כמה זה היה חריג בנוף, שרב חרדי יתהלך עם חייל הלבוש מדים ציוניים בחוצות מאה שערים." ר' משה מצדו תפקד גם הוא כאב לר' עזר, וכסב לילדיו שנולדו במהלך השנים. לעת זקנתו של ר' משה, ר' עזר, אשתו וילדיו טיפלו במסירות בר' משה ודאגו לכל צרכיו.

בח"י אדר תש"ס נסתלק ר' משה לישיבה של מעלה, והותיר כאן, בישיבה של מטה, שובל אור של אהבת ה', אהבת תורה ואהבת ישראל. ■

לבלוע את הגלולה האדומה

שחר פרידמן

לידי בחורה דתייה. לא היה אף אחד אחר באזור. הרגשתי שיש משהו באוויר; שאנחנו צריכות לדבר בינינו. דיברנו כל הדרך. היא סיפרה לי ששמה הודיה, ושהיא דתייה מבית ומאוד מעריכה בעלי תשובה, בגלל הוויתור שלהם על כל כך הרבה דברים. רשמתי את המספר שלה בנייד. התכתבנו קצת, אבל הקשר דעך. אחרי שנת השירות התגייסה קרן לצבא והתרחקה מהיהדות אותה החלה לאמץ, אבל עדיין היה לה חשוב להדליק נרות שבת בבסיס ולשמוע קידוש. עד שבמוצאי שבת אחת התקשרה לחברה שהזמינה אותה לבוא איתה לשיעור.

"הגעתי יחד איתה לשיעור בלב לאחים". האנשים היו כל כך טובים. באופן כללי אנשים בדרך כלל סגורים בתוך עצמם, ושם הייתה תחושת נעימות של חברה שרוצה לקרב. התחלתי שוב להרגיש את ההשגחה הפרטית. היה לי כיף והמשכתי לבוא. קרן ממשכה להגיע עד שבאחת הפעמים היא פוגשת בבעלת תשובה שלמדה איתה בעבר בבית הספר. "חשבתי לעצמי: אם היא יכולה, גם אני יכולה! דיברתי איתה והיא המליצה לי על הספר 'מקימי'. קראתי אותו והרגשתי שזהו זה, אני בפנים. קלטתי שהחיים החילוניים לא מציעים לי שום דבר. כבר מגיל הנעורים חשתי שלא יתכן שהחיים מסתכמים ביציאות, פאבים, וזהו. כעת ראיתי שיש משמעות לחיים". המספר של הודיה מהשיחה האקראית ברכבת לא נמחק מן הנייד שלה למרות השנים שעברו, וכך אחרי שנתיים היא מתקשרת אליה ובחשש שואלת אם היא עוד זוכרת אותה. "בטח שאני זוכרת!" היא ענתה לה בהתלהבות, "לא אשכח את הנסיעה הזאת בחיים. את עוד רשומה אצלי במכשיר...". "במהלך השיחה הודיה סיפרה לי שביום שנפגשנו ברכבת, היא הרגישה שהיא רוצה לומר לי משהו, אבל היא לא ידעה מהו. לפתע הרגישה שהיא צריכה לשאול על נרות שבת, והסתבר שהיא קלעה בול... כי זה מה שהכניס אותי פנימה יותר לעולמה של תורה".

"בסרט 'המטריקס' מוצגת ברירה: לבלוע גלולה כחולה ולחזור אחורה אל העולם, מבלי לדעת אף-פעם מה נמצא מעבר לו, או לבלוע גלולה אדומה ולהיכנס אל האמת. לחזור בתשובה זה כמו לבלוע את הגלולה האדומה, לגלות את סוד החיים ולהמשיך איתו. שמחה שבלעתי את האדומה".

קרן גדלה בבית חילוני כמושב. מגיל קטן הרגישה שמישהו שומע אותה ושומר עליה, מבלי שקישרה זאת לדת.

"כשסיימתי את התיכון, הלכתי לשנת שירות ועסקתי בפעילות חברתית עם ילדים ממשפחות מצוקה. בית הספר בו התנדבתי היה דתי, ועברו איתנו בנות שירות לאומי שהיו בגילי. התחלתי לנהל שיחות איתן. התפלאתי לראות שהן אינן מוזרות, עצובות ומכוערות כפי שדמיינתי בנות דתיות, אלא להפך: זורמות, שמחות וגם יפות. היה משהו טהור בפניהן. ראיתי שהן כלל לא מסכנות, ואדרבה - אני יותר מסכנה מהן".

בשבת הראשונה בשירות התארחתי קרן אצל משפחה שומרת מצוות. "התפעלתי איך הכל אצלם חגיגי, איך כולם יושבים ביחד, משוחחים ושרים. אמרתי בלבי: ככה אני רוצה שיהיה אצלי במשפחה בשבתות: כולם ביחד, ולא כל אחד בורח לדרכו".

החל מאותה שבת ביקשה קרן מקום בו תוכל לשמוע קידוש בכל שבת, ואף החלה להדליק נרות. מסידור שקיבלה במתנה מחברה, היא החלה לקרוא את ברכות השחר והתחברה במיוחד ל'אלוקי נשמה'. "החלטתי לקרוא אותן מדי בוקר. בכלל לא הרגשתי שאני הולכת לחזור בתשובה. המילים הללו פשוט נתנו לי הרגשה נהדרת, הרגשה שכל העולם בעדי".

הדבר הקשה ביותר עבורה היה לחבר בין האלוקים האישי לבין האלוקים הכללי שמופיע בתנ"ך ובסידורים. "נדהמתי לגלות שחברה שלמה מתחברת אליו וסומכת עליו כמוני. לאט-לאט הצלחתי לחבר. התחלתי להיווכח איך הכול לטובה. שמתי לב להשגחה הפרטית. אם האוטובוס איחר, למשל, האמנתי שזה לטובה ואחר כך גם נוכחתי בכך. היו המון מקרים כאלה".

זו הייתה תקופה של התבוננות מעמיקה. קרן מצאה את עצמה בוחנת אנשים דתיים, במיוחד בחורות בנות גילה שהפליאו את סקרנותה בתפילתן מלאת הדבקות והאמונה. "יום אחד נסעתי ברכבת לביתי, והתיישבה

תובנות

לשפוך 'חיים' על יהודי

הרב עמיחי אליהו, י"ר איגוד רבני קהילות מתוך כנס שליחים של תנועת ראש יהודי

רוב הציבור מסורתי וממילא מחובר יותר לשורשיו. הדרך להתחברות עוברת גם דרך השפה הספרדית, בה יש רגש וחום ואמון גדול בתהליכיות, שאנשי הדעת לעתים רואים בהם ביטוי לחולשה.

יש חובה להבין שהציבור מתחבר לאנשים שזורמים איתו, שמוכנים להיות איתו איפה שהוא נמצא. כאלו שיש להם כוח להתעניין בעניינים האישיים שלו. לא לכולנו יש את הכישורים האלה, אך הם ניתנים לפיתוח.

לפעמים אנחנו מייצרים לעצמנו מחסומים מיותרים. מנסים להיות עדינים מדי או לשאת חן, אבל בשביל מה? הם הרי מחכים ליחס, לחיבוק; אין צורך אמיתי בגבולות או בדיסטנס! באווירה בה גדלתי קיים אמון גדול מאוד בכני אדם ובנוער, והאמון הזה יוצר את הסבלנות לתהליך הארוך. אמון אמיתי הוא לא לרדת ברמה. הם לא רוצים שהרב יגיד להם שמתור ללכת עם עגיל או שהרב ישחק איתם כדורגל, הם רוצים לראות רב אמיתי, כהווייתו, והם מבינים שהיום הם כאן במגרש ואולי מחר הם יהיו שם עם הרב.

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? **ראש יהודי** זאת התשובה! 03-5255355 ry@neto.net.il

התרומות לראש יהודי מוכרות לצרכי מס. הקישו בגוגל: תורמים לראש יהודי

מבצע על ספרי הרב קוק

ללמוד הרב קוק ולהבין

7 ספרים 299 רק ב-

כולל משלוח עד פתח הבית!

מארז ספרים "הגיע הזמן"

הקואליקס למלך אר הילדים!

8 ספרים 389 רק ב-

כולל משלוח עד פתח הבית!

ראש יהודי • אהלים • אקדק • **רחוב האומן 25**, קומה 2, תלפיות, ירושלים | פרטים: **02-6791422, 052-5665005** | www.roshey.org

הרב עדין אבן ישראל (שטייננדל)

התנועה התועדות

באופן מפתיע, תחזית הניצחון תלויה ביכולת לספוג מכות קשות מבלי לקרוס, יותר מאשר ביכולת להיות חזקים ולנצח

ניחוח אסטרטגי של מלחמות

אבל האם יש שער אחד דרכו אני יכול להיכנס לקדוש ברוך הוא?

יכול להיות שלא נכנסתי במאה שערים אחרים, התעצלתי, עויתי פשעתי, לא הנחתי תפילין ולא אכלתי מצה וכל כיוצא בזה, אבל יש לי שער אחד פתוח - בכל זאת אני מגיע לקדוש ברוך הוא. באחד מהשערים אני יכול להיכנס. יש בית מפואר, עם כל כך הרבה שערים, שערי ברכה ואורה, ובסוף אני לא יכול להיכנס דרך השער, אז אני אולי נכנס דרך איזה פשפש קטן - אבל אני בפנים. זה גם הפשפש של "הרבה להם תורה ומצוות".

אחרי כל מה שכתוב בספרים על חומרת החטא והעוון, יש גם את הצד האחר, וצריך להגיד אותו. מישוהו פעם עשה ניתוח אסטרטגי על מלחמות, והמסקנה הייתה כזו: אם יש מלחמה בין שתי מדינות, מי תנצח? המדינה שתוכל לספוג יותר אבדות. המדינה שתוכל להיות מוכה שוב ושוב בלי להתמוטט היא זו שתשרוד. בתוך העניין של דרכי עבודה, בסופו של דבר יש גם את הבחינה שצריך לשרוד, ואת זה עושים גם אם השער סתום - נכנסים מפתח אחר. אני מאריך בזה משום שזה דבר המצוי.

לפעמים זו באמת שאלה גדולה, האם טוב לאדם שיהיה רציני וכבד, וכשעושה מעשה שלא ייעשה - ישב שבוע שלם ויעסוק בזה, יאמר את 'על חטא' הגדול ויאריך בתפילה זכה, או שיהיה קל שבקלים - אבל אז גם יש לו סיכוי לעשות איוו מצווה. לראשון - אין.

אומרים בסליחות "אדם יסודו מעפר וסופו לעפר", המתנגדים שרים וכוכים, והחסידים שרים וצוחקים. המתנגדים אומרים - האדם לא שווה כלום, והחסידים אומרים: אם האדם היה יסודו מזהב וסופו לעפר - זה ודאי היה עצוב, אבל עכשיו כשיסודו מעפר וסופו לעפר, לפחות אפשר באמצע לעשות איזה לחיים! אז בואו נשתה לחיים ולא נהיה כבדים במקום שמצווה להיות קלים!

בשיתוף תלמידי ישיבת תקוה

אותו חולי שיש לפעמים לאנשים לא מעטים - הוא באמת שמע מאחורי הפרגוד "שובו בנים שובבים חוץ מאחר". זה מעניין שגם כשהוא חטא הוא עדיין יכול לשמוע את הקול מאחורי הפרגוד... והקול הזה לכאורה חד משמעי. אנחנו יודעים שהוא גדל כנראה במשפחה מאוד עשירה, יש בעיה לאנשים כאלו, שהם לא לומדים לזחול. מי שגדל בבית מסכן ודל, יודע שצריך להתכופף. לא תמיד מקבלים את פניי ופותחים את השערים ומשוררים לפניי "יעמוד יעמוד".

כשאמרו לו "שובו בנים שובבים חוץ מאחר", הוא אמר: הקדוש ברוך הוא אמר לי לא - אז לא. כשלמשה רבנו אמרו שלא ייכנס, הוא ניסה בכל דרך - אם אני לא יכול להיכנס בתור משה, אולי אכנס בדמות ציפור? הוא היה מוכן לעשות כל עסקה. אלישע בן אבויה היה אדם שיכול היה להגיע למקום בלתי רגיל. אבל בנקודה הזו עומד העניין: כשנדרמה לאדם, בצדק או שלא בצדק, שהשערים נעולים, אז נכנסים דרך החלון, ואם גם הוא סגור, עושים חור בקיר. ומי שלא מסוגל לעשות את זה, נשאר בחוץ.

אחד מאלו שאומרים עליהם שאין להם חלק לעולם הבא הוא המלך מנשה, שחטא די והותר לא רק בשבילו אלא גם בשביל הבאים אחריו. בספר מלכים באמת כך נגמר הסיפור שלו. בדברי הימים מסופר שלבסוף התפלל אל ה', וייעתר לו ה', וחז"ל דורשים זאת מלשון "ויחתר", כי כשהוא רצה לעשות תשובה המלאכים לא נתנו לו, והקדוש ברוך הוא חתר לו חתירה מתחת כיסא הכבוד - פתח לו חור מיוחד שהוא יוכל להיכנס.

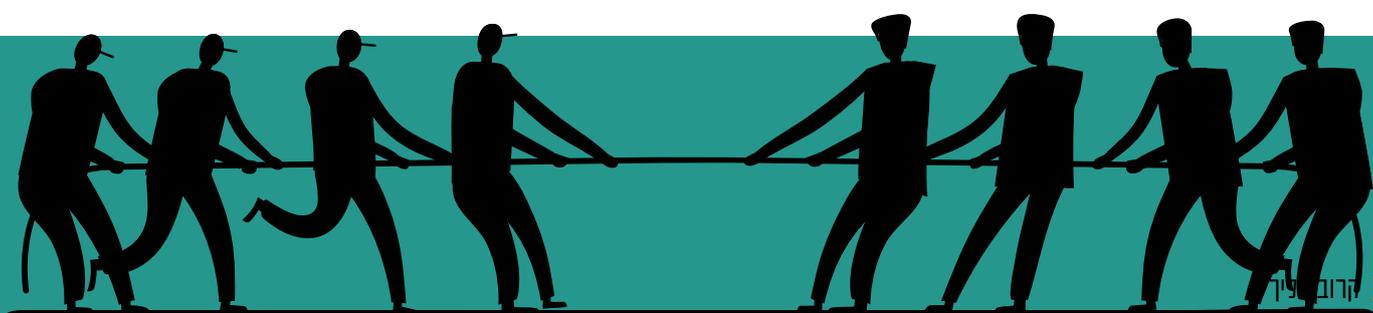
יש מחלוקת בין רבי יוחנן לריש לקיש בנוגע לגיהינום. הפסוק אומר "פערה פיה לבלי חוק" - לפי ריש לקיש, מי שלא קיים חוק אחד גיהינום בולע אותו. רבי יוחנן אומר: לא ניחא ליה למרייהו דאמרת להו הכי, הקדוש ברוך הוא לא מרוצה שאתה מדבר כך. זה ביטוי מאוד לא רגיל. יש המון מצוות, אז נכון שלא עשיתי כך וכך מצוות,

לגבי המלאך שבא להיאבק עם יעקב - רש"י אומר שהיה זה המלאך של עשו - נחלקו בגמרא: אחד אומר כליסטים נדמה לו, השני אומר כתלמיד חכם נדמה לו. **וזה קצת תמוה - מה פתאום השר של עשו נעשה תלמיד-חכם?**

לאותו שר של עשו יש שתי צורות. באופן אחד הוא תופס אדם כמו ליסטים ומושך אותו - לך תעשה דבר כזה וכזה; במצב כזה אני לפחות יודע שהוא ליסטים, ואני גם מצליח, יותר או פחות, להיאבק עמו. אבל כשהוא נדמה כתלמיד חכם, הוא אומר לי: "תראה, אתה במצב כזה וכזה, בוא תעשה תשובה. תעשה כפרת עוונות. לא די בשובבי"ם, תתענה מיום זה עד יום זה, ועוד פעמיים כך". כשהשר של עשו מבקר בתור ליסטים, אז נפלתי - וקמתי. אבל כשאני כבר לא מוכן להיות חבר שלו הוא מתלבש בכגדים חגיגיים, עם כל הציטוטים מכל הספרים על חומרת העוון וכיוצא בהם. הוא פותח לי מקרא מלא - "ולרשע אמר אלוקים מה לך לספר חוקי" - אם אתה כזה וכזה מותר לך בכלל לפתוח דף גמרא? השר הזה יודע לצטט מהמקרא, מהמשנה ומהגמרא, מכתבי האר"ם. תשאלו: איך הוא נעשה כזה למדן? פשוט: הוא יושב כל הזמן עם כל הלמדנים, וממילא הוא נעשה למדן גדול. הוא ישב בבית המדרש ולמד.

לעתיד לבוא הקדוש ברוך הוא שוחט את היצר הרע, לצדיקים נדמה כהר גדול ולרשעים כחוט השערה. ההבדל ביניהם הוא כזה - כולם מקבלים בהתחלה רק חוט שערה, עוברים אותו - מקבלים עוד חוט שערה, וכך הלאה. אם הוא צדיק - בסוף יוצא שהוא עבר הר גדול. לרשע - נשארה השערה הראשונה; חוט השערה הזה היה ועבר, הרשע לא הצליח להתגבר אבל אחרי הכישלון הוא נשאר לשכב ולא זז משם.

באבות דרבי נתן יש פרק שלם של תורות רק של אלישע בן אבויה, "אחר". הוא היה מגדולי הדורות, אבל הייתה שם בעיה - וזה

תקציר:
נער יהודי נמצא במנדו.
אמו שבורת לב אובדת עצות

המשך בשבוע הבא

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת רמת גן

אם הכל לטובה, האם זה שאיחרתי את האוטובוס זה גם לטובה?

אפשר לשאול באופן יותר חריף: האם זה שעברתי עבירה זה גם לטובה? ואם חלילה יעלה על דעת מישהו לומר שכן, האם פירוש הדבר שמותר לעשות עבירות? ברור שלא.

הכל לטובה' מתייחס להנהגה האלוקית ולא לבחירה האנושית. איחור לאוטובוס הוא הנהגה אנושית ובחירה שתלויה בנו, ואם אנחנו רוצים שלא לאחר עלינו להתארגן כך שנגיע בזמן. אמנם אם האוטובוס הגיע לפני הזמן או היה מלא ולא עצר בתחנה, אז נוכל לומר שהכל לטובה, מפני שהדבר לא תלוי בבחירתנו.

אמנם גם זה תלוי בבחירה, שכן לאחר שנעשה תשובה הכל יתהפך לטובה, שהרי בתשובה מאהבה זדונות נהפכים לזכויות, והקדוש ברוך הוא מתערב בבחירה האנושית והופך אותה להנהגה שלוקחת את כל מה שקרה, גם בעבירות, לטובה. אבל האמירה הרגילה שהכל לטובה אינה מתכוונת למצב של חזרה בתשובה אלא למאורעות שהקדוש ברוך הוא מגלגל לנו במהלך חיינו ושאינם תלויים בבחירתנו.

החזרה על הלימוד משעממת אותי. איך מקבלים התלהבות מזה?

ראשית, לפעמים צריך לאזור כוחות ולמצוא עוז בנפשך להתגבר על חולשות בדרך, ולא להציב את השאלה האם אתה הנהגה עד לב השמים בכל רגע כתנאי להתקדמות. לעיתים צריך לבקוע את החולשות ולמצוא את הטעם לא לפני שפועלים אלא מתוך הפעולה, וכמו שנוהגים לומר: "עם האוכל בא התיאבון".

יחד עם זאת, יש מקום ללמוד איך לחזור על הלימוד באופן מעגל. העצה הראשונה היא לחזור כשזוכרים את החומר ולא כשהוא כבר נמחק והיטשטש מן הזיכרון, מה שיוצר כבדות במקום משיכה. שנית, החזרה לא צריכה להיות רק מילה במילה מתוך הספר, אלא כזו של שקלא וטריא בעל פה שאז היא רבת תועלת ופעמים רבות גם מענגת יותר. והדבר השלישי, המתאים לבעלי שכל יצירתי ומחודד כמו רבים מהלומדים בדרוננו, הוא לא לחזור רק בשטחיות אלא מתוך הבנה והעמקה שמאפשרת לפגוש את הסוגיה באור חדש ומפלא יותר, כך שנתוודע אל מה שכבר הכרנו ממבט חדש שיגלה אורות נסתרים שלא חשפנו עד עכשיו, וזוהי מלאכה מענגת מאוד לאנשים כאלה.

איך יתכן שאדם שלמד הרבה תורה "דעתו גסה עליו", התורה לא אמורה לתקן ולזכך אותנו?

התורה היא לא רק סם חיים אלא עלולה להיות גם סם המוות. הנביא אומר "מי חכם ויבן אלה, נבון וידעם? כי ישירים דרכי ה', וצדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם". האדם הפשוט סובר שהתורה היא אור אלוקי עליון שפועל רק לטובה ושום רע לא יכול לצאת על ידו, אלא שעל זה אומר הנביא שצריך כאן חכמה עמוקה, ורק נבון יודע מהי התורה באמת.

דרכי ה' הם תמיד ישירים, אבל חלק משרותם הוא לא לכפות על האדם לשנות את דרכו אלא רק להאיר אותו באור שמאפשר לו לעשות כן, ובתנאי שהוא שותף, אחרת התורה נעשית לו סם המוות. לכן אסור ללמד מי שאינו הגון ואינו מתכוון לקיים את מה שהוא לומד, לא רק מפני הפגיעה בתורה אלא מפני שהלימוד יפגע בו, כי התורה תיהפך לו לסם המוות. ובאותו חלק שהאדם לא ישתדל לתקן, הוא עלול למצוא שאף שלמד הרבה תורה, הוא נשאר בגסותו.

ואף על פי כן, לעולם ילמד תורה שלא לשמה כי מתוך כך יבוא לשמה, מפני שבדרך כלל לא ללמוד זו אפשרות הרבה יותר גרועה. וכפי שאמר רבי עקיבא: אם במקום חיותנו כך, במקום מיתתנו - על אחת כמה וכמה.

זיהו את האירוק של היום הפגוע שלנו!

הספרה השניה + הספרה הרביעית **אספרה האישית**
הספרה הראשונה **אספרה השלישית**
הספרה השניה **גזאלה** כי 4 **אספרה**

פתרת? חקומך איתנו!

יום פתוח		28.2.19 כ"ג אדר א' תשע"ט
קמפוס טל - בנות רח' בית הדפוס 7, גבעת שאול, ירושלים	קמפוס לב - בנים רח' הועד הלאומי 21, גבעת מרדכי, ירושלים	החל מהשעה 17:00

המכינה לאקדמיה מכינת ריענון מכינה מלאה תואר שני מנהל עסקים M.B.A. פיזיקה / הנדסת אלקטרו-אופטיקה *M.Sc. סיעוד M.S.N + Nurse Practitioner *	הפקולטה לניהול B.A. חשבונאות ומערכות מידע מנהל עסקים הפקולטה למדעי החיים והבריאות סיעוד B.S.N. ביואינפורמטיקה B.Sc.	הפקולטה להנדסה ומדעי המחשב B.Sc. הנדסת אלקטרו-אופטיקה הנדסת חשמל ואלקטרוניקה הנדסת תוכנה הנדסת מערכות תקשורת הנדסת תעשייה וניהול מדעי המחשב
---	--	--

שכר לימוד אוניברסיטאי | שנה ראשונה חנים לבוגרי צבא ושירות לאומי

המרכז האקדמי לב	International Program: Computer Science Business Administration	מסעך מכללות רחב	השמה אחוז גבוה	רמת לימודים גבוהה	מסלול בית מדרש / מדרשה	ימי לימוד מהכונים	מבחן תל או פסיכומטרי		

*העובדות והחומר הלימודי הם של המוסד